

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

R. P. Ioannis Azorii Lorcitani, Societatis Iesv Presbyteri Theologi, Institvtiones Morales

In Qvibus Vnivers[a]e Qvaestiones ad Conscientiam recte aut prauè
factorum pertinentes, breuiter tractantur

Azor, Juan

Coloniae Agrippinae, 1602

6. De Religiosis ad Diuinum officium persoluendum adstrictis.

urn:nbn:de:hbz:466:1-14077

honorum prouexit: grati enim esse debemus ijs, qui in nos beneficia contulerunt. At Sotus *libr. 10. de iur. q. 5. art. 3.* & Medina *trab. de oratione, q. 7.* manifestè negant tali eos iure, & lege teneri: nam gratias ijs, qui bene de nobis sunt meriti, multis alijs modis, si volumus, & habere, & referre possumus: neque enim ius naturale, vel diuinum certum modum, & rationem hac in parte præscribit. Immo addit Sotus, Episcopum non posse iure eos ad id obligare.

Tertio queritur, An saltem consuetudine tales Clerici adigantur ad preces aliquas quotidie fundendas? Sotus negat vllam esse huiusmodi consuetudinem. Medina tamen *loco citat. Nauar. de orat. c. 7. m. 13. Ledel. in 4. p. 2. q. 16. art. 4. dub. 6.* quique hos præcelsit Palud. *in 4. dist. 15. q. 5. a. 1. docent,* vbi fuerit vsu recepta talis consuetudo, eam ab huiusmodi Clericis seruari debere: nam sicut iure Canonico potest constitui, vt tales preces recitare cogantur; sic etiam consuetudine introduci poterit. & hæc videtur magis probanda sententia.

Quarto queritur, An Episcopi, qui Clericos ad quatuor Minores Ordines, vel ad primam Tonzuram promouent, possint eis hoc onus imponere, vt preces aliquas quotidie recitare debeant? Sunt, qui id affirmant, Sotus, vt dixi, planè negat. Sed certè vbi est consuetudo eas preces recitandi, Episcopi suo officio, & munere funguntur præcipiendo, vt eam seruent: Vbi verò non extat, meritò ambigi potest, an fas sit Episcopis, id oneris, quos dixi, Clericis iniungere. Negat Sotus, sed affirmat Nauarrus *loco citato.* Meo iudicio, si Episcopus solum præciperet, vt semel tantum, vel bis, tertie certos aliquos Psalmos, vel preces recitarent, præceptum vim, & locum haberet tanquam de re bona, honesta, nec difficili, & graui datum: at si præcipiat, vt quotidie recitent; graue tunc onus imponet, & difficile præceptum dabit, quod proinde Clericos minimè tenebit.

Quinto queritur, An si Romanus Pontifex cõcedat, vt aliquis Subdiaconus vxorem ducat, hoc ipso, cum soluat lege Horarias preces Canonicas recitandi. Item, quid sit dicendum, si fingamus Titium matrimonium ratum cum Catharina contraxisse, & deinde clam ad Diaconum, aut Subdiaconi ordinem, & gradum esse promotum, quem Canonum iure, & auctoritate ab ordinis officio, & munere deiection Summus Pontifex ad suam vxorem accedere compellit: Queritur, an eo ipso liber sit ab Horarum Canonicarum pensio? Respondeo, minimè: nam Græci Sacerdotes matrimonio sunt iuncti, & tamen Diuinum Officium præstare coguntur. Deinde, qui Principis beneficio ab vna aliqua lege soluitur, nõ continuo soluitur ab alijs: & relaxatio iuris communis beneficio Principis facta, non amplè, sed strictè est interpretanda. Nihilominus tamè iusta subest causa, quia Romanus Pontifex huiusmodi Diaconum, vel Subdiaconum soluat lege preces Canonicas recitandi, eo quod difficile, & graue sit onus Clerico rei familiari, & vxoria vacanti.

Sexto queritur, An Clerici, siue Beneficij, siue sacris Ordinibus initiati, debeant Diuinum Officium persolvere, si fuerint excommunicatio

ne, interdicto, suspensione, seu irregularitate affecti, vel omni Clericorum officio, & ministerio priuati, vel etiam ab omni Clericorum gradu, & loco deiection? Respondeo, ex communi omnium sententia, vt testatur Syluest. *Hora. quest. 3.* eos omnes adhuc lege, & præcepto recitandi preces Canonicas teneri: quoniam culpa sua in eas pœnas inciderunt. Idem iuris est in eo, qui per sententiam Iudicis fuerit ad triremes damnatus, aut à Turcis captus in triremes coniectus, & remigandi ministerio additus.

Caput VI.

De Religiosis ad Diuinum Officium persoluedum adstrictis.

PRIMO queritur, Quam Religiosi preces Canonicas recitare debeant? Constans est omnium opinio, Religiosos certum aliquem Ordinem regularem Ecclesie auctoritate approbatum professos, & ad chorum, & cantum in eo deputatos, debere Horarias preces Canonicas recitare, tametsi ad nullum Ordinem sacrum promoti fuerint. Innocent. Hostiens. Ioan. Andreas, Abbas, & cæteri. *in cap. 1. de celebrat. Missarum.* Idem iuris est de sanctimonialibus sœminis eodem modo professis, vt expressè tradiderunt Anton. 3. *par. tit. 13. capit. 4. §. 1.* Turcrem. *in cap. 1. dist. 91. quest. 15.* Nauarr. *de orat. cap. 7. m. 21.* licet alij nihil expressè dixerint.

Secundo queritur, Quomodo iure prædicti Religiosi ad Diuinum Officium adigantur, Canonico ne, an consuetudine, an vi, & ratione ipsius Religionis, quam profitentur? Caietanus *in summa, verbo, Hora canonica,* negat vllò iure canonico eos ad id compelli: Vnde fatetur eos sola consuetudine vbique recepta cogi preces canonicas recitare. Paludanus *in 4. dist. 15. quest. 15. artic. 1. docet,* naturali iure hoc eis onus impositum esse, quia ex Christiani populi bonis in eleemosynam acceptis sustentantur, & viuunt, ac proinde debent pro ijs, qui bene de ipsis sunt meriti, precari. Cæterum probabilior est Caietani sententia: alioquin Nouitij quoque, & Religiosi omnes nondum professi ea lege tenerentur, cum & ipsi ex bonis Laicorum oblatis, & datis alimenta suscipiant.

Tertio queritur, An Nouitij, qui chori, & cantum frequentant, persolvere debeant Diuinum officium? Paludanus videtur affirmare, ob id, quod ex eleemosynis viuunt, & gaudeant priuilegijs Clericorum. Sed communis est omnium opinio, eos ab hoc onere esse immunes, & liberos: quoniam reliqui doctores solum docet hoc præcepto obligari eos, qui sunt religionem professi, & ad chorum, & cantum destinati.

Quarto queritur, An Religiosi professi, qui Conuersi dicuntur, Horarum precum lege teneantur? Paludanus, & Antoninus *locis citatis,* id videntur affirmare, & Augustinus Anconitanus, teste Syluest. *Hora. q. 2. dist. 7.* quia ex bonis Laicorum viuunt. Sed cæteri communi consensu negant; quoniam, vt paulò ante dixi, Religiosi nullo naturali, aut diuino iure coguntur preces Canonicas recitare; sed consuetudine vsu recepta. At consuetudine huiusmodi Religiosi Conuersi ab hoc onere sunt liberi. Et idem iuris est de Sancti-

monialibus religionem professis, quæ conuersa dicuntur. Ex quo fit, vt Religiosi equites militaris Ordinis institutum, & regulâ professi immunes sint à lege, & præcepto preces Canonicas persoluendi. Satis est, si eas preces quotidie fundant, ac recitent, quas eorû Regula præscribit, ac præcipit.

Quintò quæritur, An Religiosus professus, & deputatus ad cantum, & chorum adstrictus sit Horis canonicis, si è Monasterio fugiat? Respondet, adstrictum esse: quoniam spontè, & vitio suo è Monasterio recedit; & propterea nihil refert, si à choro absit, & aliunde, quàm ex Monasterij bonis sustentetur, cum vtrumque sua culpa contingat. Nauar. de orat. cap. 7. nu. 19. & 20.

Sextò quæritur, An Religiosus ob delictum suum per sententiam è Monasterio eiectus, sit ab Horis canonicis liber. Nauarrus de oratione, cap. 7. numer. 20. negat eum esse liberum, cum sit adhuc Religiosus, & ipsius vitio factum sit, vt è Monasterio eijceretur. Sotus verò lib. 10. de iust. question. 5. artic. 3. videtur contrarium asserere; quoniam Religiosus Horarum canonicarum lege nequaquam simpliciter est adstrictus naturali, aut diuino iure, quatenus talis est, sed consuetudine, quatenus ad chorum deputatus. Sed qui per sententiam expellitur, amplius non est choro addictus: ergo ab Horis canonicis liber est, & immunis. Videtur mihi Nauarri sententia probabilior: neque enim par est, vt quis ex delicto suo commodum reperteret. Sed quid dicendum de Religioso, qui est cantui, & choro mancipatus, & per sententiam ad trirèmes damnatus? Respondet Nauarrus eum etiam lege de Horis canonicis teneri, quoniam culpa sua eam poenam sustinere, & perferre compellitur. Aliunde tamè iustam excusationem habere potest eius oneris; vt si horariorum precepcionum codice careat, aut si habeat quidem preces tamen recitare commodè nequeat.

Septimò quæritur, An Religiosus si cum fuerit destinatus ad chorum, ad Conuersorum Ordinem transferatur, superiorum iussu, & auctoritate, ab Horarum canonicarum pensio, & lege eximatur? Sotus loco citato affirmat, & inde probat: quoniam ea lex dicta non oritur, aut manat ex vi, & natura Religionis, sed ex consuetudine, & ex eo, quòd Religiosus deputatur ad chorum: ergo qui legitima Superioris auctoritate liberatur penitus à choro, eo ipso, à lege Horarum canonicarum solutus censetur. Deinde, Beneficia rursus, si beneficium deponat, ac sacris Ordinibus non sit initiatus, ab eodem onere excipitur: ergo similiter Religiosus, qui à choro diuellitur, ab eodem onere liberatur: atque hæc sententia videtur esse satis probabilis. Ex quo fit, vt Religiosus ad trirèmes damnatus, vel è Monasterio per sententiam eiectus, liberari queat ab Horarum canonicarum pensio, si auctoritate Superioris remoueat, ab eo statu, quo erat ad chorum deputatus, & ad statum reliquorum Conuersorum transferatur, eo quòd sit Religiosus sacris Ordinibus carens.

Octauò quæritur, An eiusmodi Religiosus Romani Pontificis auctoritate, & beneficio extra Monasterium viuens, lege Diuinum Officiû persoluendi teneatur? Nauarrus affirmat, ea conditione, si à tribus Religionis votis solutus non sit.

Contra alij distinguunt: Aut in perpetuum extra Monasterium viuere permittitur, aut ad tempus solùm: Si primum, eximitur ab onere prædicto, quoniam eo ipso, liberatur à choro, ratione cuius consuetudine, & vsu eiusmodi onus existit: at si secundum, minimè, quia non est à choro, & cantu in perpetuum liber. Et hæc mihi videtur verior sententia.

Caput VII.

De Horarijs precibus Canonicis integrè, & perfectè recitandis.

PRIMO quæritur, An precepcionum canonicarum omisso lethali peccato conscientiam comaculet eius, qui eas preces prætermittit? Quidam senserunt, commaculare quidem, si per contemptum, vel cum aliorum offensione, vel ex consuetudine omittantur; secus verò non item: etiam si earum omisso sit cù negligentia coniuncta: tunc enim, inquit, venialis noxa, nõ lethalis contrahitur. Sic Angel. in verb. Hora. n. 10. censet enim legem de recitandis priuatim precibus Horarijs conscientias clericorum leuiter, non grauius obstringere. Cæterum cõmunis est Canonici iuris interpretum, & Summistarum opinio, culpam lethalem comitti; tamen si Diuinum officiu absq; cõtemptu, per solâ negligentiam, sine iusta causa omittatur, cum alioqui recitari commodè posset. Nam si ratione Canonica legis, siue consuetudinis, eas quis recitare debeat, præceptum est de re graui; ac propterea minimè sine causa iusta prætermittendum: alioqui culpa lethalis contrahitur ab eo, qui omittit sine iusta, & debita causa. Sic Nauar. de orat. cap. 7. nu. 1. vbi citat Henricum, Paludanum, Turrecrematam, Caietanum, Syluestrum, & alios.

Secundò quæritur, An lethaler peccet, qui vnus tantum Horæ officium integrum omittit, videlicet Primæ, aut Tertiæ, aut Sextæ, aut Nonæ? Respondet Nauar. loco citato, ex cõmuni sententia, eum lethale peccatum admittit, si citra causam legitimam omittat: quoniam quilibet Hora Officij Diuini, pars nõ modica, sed notabilis habetur.

Tertiò quæritur, An qui vnus Horæ vnũ Psalmum scienter prætermittit, in lethale peccatum incurrat? Respondet Nauarrus de oratione, cap. 7. nu. 44. eum, qui omittit vnus Horæ vnã partem notabilem, lethali se peccato obstringere: & hæc est communis omnium sententia. Verùm merito quærat aliquis quænam sit pars notabilis cuiusq; Horæ? Respondet idem Nauarrus, in Prima, Tertia, Sexta, Nona, notabilem partem omitti, si rotum principium vna cù Psalmo negligatur. Sed respondet Antoninus, quem refert ipse Nauarrus, singularium Horarum partem notabilem omitti, cum tertia pars prætermittitur: nam quantumcunque sit certum aliquod totum, siue magnum, siue exiguum, & tenue, pars eius notabilis censetur tertia. Verùm licet tertia pars in quolibet toto sit notabilis, negari tamen non potest, etiam partem minorem tertia, esse notabilem, quando totum aliquod est magnum. Exempli gratia Dies festus constat viginti quatuor horis à media nocte, vsque ad alteram mediam noctem, tertia pars est octo horarum, certè si quis in die festo per quinque, aut quatuor horas opus seruile fecisset,